

URBACT RegGov (Leromlott városi területek fenntartható integrált fejlesztésének regionális irányítása)

Projekt adatlap, záró beszámoló

1. A PROJEKTRŐL DIÓHÉJBAN

A hátrányos helyzetű területek integrált megközelítésű fejlesztési módszerei számos régi EU tagállam esetében sikeresnek bizonyultak. Azonban, egyrészt a helyes gyakorlati példák kidolgozásának módszertana, végrehajtása, másrészt a politikák finanszírozásának gyakorlati módszerei már kevésbé ismertek az EU egészének szintjén. E politikák sikeres megvalósítása érdekében a partnervárosok és a regionális irányító hatóságai közötti hatékony együttműködés feltételeinek megteremtése, és a kellő bizalom kialakítása a legfontosabb tényezők. A RegGov hálózat arra törekszik, hogy a fenti folyamatok gyakorlati tapasztalatait minden partnere számára hozzáférhetővé tegye. Ezen felül segíti őket új, integrált fejlesztési stratégiák kidolgozásában és azok végrehajtásában a szomszédsági szintű fenntartható fejlődés érdekében.

2. A PROJEKT NEVE

URBACT RegGov - Leromlott városi területek fenntartható integrált fejlesztésének regionális irányítása

A projekt kezdete: 2008. április

A projekt zárása: 2011. július

3. PARTNEREK

Vezető partner: Duisburg, Németország

Partnerek:

- Halandri, Görögország
- Nijmegen, Hollandia
- **Kőbánya, MAGYARORSZÁG**
- **Nyíregyháza, MAGYARORSZÁG**
- Ruda Slaska, Lengyelország
- Satu Mare (Szatmárnémeti), Románia
- Siracusa, Olaszország
- Södertälje, Svédország

4. MILYEN KIHÍVÁSOKKAL NÉZTEK SZEMBE A PROJEKTPARTNEREK?

A RegGov partnervárosok saját hátrányos helyzetű városrészeik kapcsán a problémák széles spektrumával néznek szembe. Az integrált város rehabilitáció az egyik olyan beavatkozási mód, ahol sokrétű kihívásokkal kell szembenézni, és ahol a horizontális és vertikális együttműködés szükségszerűen összekapcsolódik. Fontos megjegyezni, ha kizárólag csak a városok és környékük közötti horizontális kapcsolatokra helyezük a hangsúlyt, figyelmen kívül hagyjuk a regionális, nemzeti és nemzetek feletti szintek területiségét (mintegy önmagába vizsgálva a várost, így egy „üres teret” kapunk), bár a helyi szintet döntően meghatározó politikai feltételek minden szintre egységesen kerültek meghatározásra. Másrészről a RegGov hálózat tevékenységének célja, a többszintű kapcsolatokat alapos kidolgozása annak érdekében, hogy több figyelmet kapjanak a helyi fejlesztések, különösen a városias térségekben.

Duisburg: A régi ipari területek szerkezetváltásának hátrányos következményeitől szenved pl. magas munkanélküliségi ráta, térbeli és társadalmi szegregáció, folyamatosan csökkenő és elöregedő népesség, elmozdulás a többnemzetiségű városi társadalom felé. Mindez kifejeződik a kormányzásban, ahol központi szempontok dominálnak a hosszú távú és fenntartható fejlesztési intézkedésekben.

Halandri: Erős növekedés volt megfigyelhető a vizsgált területi egységen belül a nagyszámú magánlakás-építés dinamikája miatt, azonban a város nincsen ellátva megfelelő társadalmi és műszaki infrastruktúrával és szükséges mennyiségű zöldterülettel sem rendelkezik. Ez az egyik fő kihívás. A kormányzás szempontjából fontos, hogy a különböző szervezetek, szakhatóságok az államigazgatás különböző szintjein tanuljanak meg partnerekként együtt dolgozni.

KŐBÁNYA: a városrész fizikai megújításán felül a fő kihívás „megszólitani” a társadalmi-gazdasági jellemzők alapján hátrányosnak tekintett részét a helyi társadalomnak. Cél, hogy ezen csoportok vegyenek részt a városrészen belül az innovatív fejlesztési stratégiák kivitelezésében. Fontos e csoportok bevonása a projektekbe, és a projekt szempontjából széles bázisú partnerség kialakítása.

Nijmegen: Központi Integrációs Közösségi Központ létrehozása, két egymástól eltérő társadalmi csoport integrálása

NYÍREGYHÁZA: hosszú távú integrációs akcióterv készítése, a leginkább veszélyeztetett (megbélyegzett) csoportok lehatárolása, szembenezés a nehézségekkel, a régóta létező helyi roma közösségek bevonása a lakótelep-rehabilitációs projektek helyi partnerségi hálózatába, ill. integrálni őket a város társadalmi-gazdasági-kulturális szövetébe.

Satu Mare (Szatmárnémeti): Elsődleges feladat az életminőség javítása, a következetes fejlesztési politika biztosítása, a közösségi terek és lakóépületek megújítása, a fejlesztések pénzügyi ellenőrzése.

Siracusa: városon belül többféle specializált beavatkozási terület létezik, a városrészek jellegzetes problémáira fókuszálva (pl. gyerekkori-bűnözés által sújtott területek, fizikai terek felújítása, városközpont-környéki területek lakóállományának revitalizációja és vonzóvá tétele a fiatalok számára).

Södertälje: A hátrányos helyzetű csoportok támogatása és aktivizálása, különösen a fiatal állástalanok és a migránsok munkaerő-piacra történő belépésének elősegítése a partnerségi hálózatok és felújítási kezdeményezések által aktívan hozzájárulva a lakás-és életkörülmények javításához, az állami, magán és közzsféra kapcsolatainak hálózatbővítése által.

5. MILYEN KONKRÉT KÖVETKEZTETÉSEKET VONTAK LE? MILYEN JAVASLATOKAT FOGALMAZTAK MEG?

Többszintű kormányzás szükséges a hátrányos helyzetű negyedekben. A leromlott állapotú városrészek integrált megújításához megfogalmazott ajánlások és követelmények rövid listája segít összefoglaltan kiemelni a RegGov programok eredményét. Az ajánlások a döntéshozók és önkormányzatok minden szintjére érvényesek.

A többszintű irányítási modell kihívásai és feltételei:

1. Az alulról jövő kezdeményezések erősítik a regionális irányítást: Nem lehet helyi projekt az egész városra kiterjedő integrált stratégia nélkül
2. Integrált városfejlesztés: területi alapú és több ágazatra kiterjedő megközelítésmód
3. A lakosság motiválása és szerepének megerősítése: rövidtávú sikerek és hosszú távú célok
4. Városok közötti együttműködés: az egyes szereplők közötti személyes kapcsolatokra építő bizalomépítés
5. Partnerség-építés: a szakmai munka alapelve az együttműködés.
6. Fejlesztés és építés: kapcsolódási pontok a szociálisan integrált beavatkozásokhoz.
7. Monitoring minden szinten: „korai riasztási” rendszer és az eredmények „szeizmográfja”.
8. Speciális támogatási programok: lehetőség a szociális innovációs eredmények beépítésére az átfogó támogatási politikákba
9. Források koncentrálása: erősebb projekt szintű integráció
10. Urbánus agenda: a városok megerősödött szerepe a következő EU programozási időszakában.

6. MIT TANULTAK A PARTNEREK A PROJEKT SORÁN?

Az egyes városok kivétel nélkül felismerték, hogy a horizontális és vertikális integráció a legfontosabb tényező minden egyes fejlesztési programban és stratégiában. A cél ezen tényezők minőségének javítása a regenerációs stratégiák fejlesztései során. Bemutatásra és megvitatásra kerültek a RegGov gyakorlati példák és innovációs modellek a hátrányos helyzetű városrészek fejlesztéseiben, melyek középpontjában a különleges helyzetű csoportok és helyek állnak. Ezekben az esetekben is bebizonyosodott, hogy nincs egyszerű és egy dimenziós megoldás a problémákra. Létre kell hozni egy stratégiai és politikai konszenzust a különböző nagyságrendű beavatkozás kapcsán, és szükség van az integrált megközelítésmódra, kreatív ötletekre, és tágabb időtávon és szélesebb kontextusban kell a tervezést megvalósítani. Kevesebb erőforrás, a beavatkozások nagyobb hatékonysága szükséges.

Nyíregyháza, MAGYARORSZÁG

Hozzáférhető adatokból kell minden szereplő számára (kiemelten a politikai döntéshozóknak) könnyen használható mutatószámokat készíteni. Az adathalmazok csak a szakértők számára értelmezhetőek. A szegregált csoportok (pl.romák) iskolai integrációját kell elősegítenünk.

Kőbánya, MAGYARORSZÁG

Abban az esetben, hogyha pontos képet kapunk a városrészekről, az segít minket abban, hogy megszabadítsuk azokat a negatív előítéletektől. Kulcskérdés az iskoláskorú gyermekek részvétele a városrész megújításának folyamatában.

Ruda Slaska, Lengyelország

Új EU tagállamként 2013-ig ki kell alakítanunk a kapcsolatokat az Irányító Hatóságokkal, majd a következő fejlesztési ciklusban teljes körűen alkalmaznunk kell a most megszerzett gyakorlati tapasztalatainkat. Azt ajánljuk a következő fejlesztési időszakra, hogy legyen egy metódus a koordináló hatóságokkal való együttműködésben, erre kiváltképpen Lengyelországban nagy szükség lenne.

Nijmegen, Hollandia

Az összes fejlesztési partnert meg kell szólaltatnunk a régióban. A finanszírozás mellett az együttműködés gyakorlatában is szükség van változtatásokra a város részéről. Másrészről fontos lépés lenne látogatásokat szervezni az Irányító Hatóságokhoz, tapasztalatszerzés céljából. Több komponensű probléma megközelítés a családokért: „A bejárati ajtó mögött” projekt, Integrált Közösségi Központ létrehozása.

Siracusa, Olaszország

Fontos a lakók részvétele a városi megújulás folyamatában. A lakáskörülmények javításával lehetőséget teremthetünk a fiatalabb generációk élethelyzetének javításában.

Södertälje, Svédország

A megfelelő információk biztosítása és egyéb szolgáltatások a munkanélkülieknek, elsődleges cél a munkahelyteremtés. A hátrányos helyzetű területek lakosságának munkanélküliségi rátáját drasztikusan csökkenteni kell.

Satu Mare (Szatmárnémeti) Románia

Éjjeli szálláshelyek bővítése a hajléktalan ellátáshoz és ehhez kapcsolódó társadalmi reintegrációs stratégia. Egy technológiai, innovációs és üzleti központ létrehozása az infrastrukturális korszerűsítése céljából.

Halandri, Görögország

Környezetvédelmi fejlesztéseket kell megvalósítani, a közterületek fizikai állapotát javítani, élhető közösségi tereket kell kialakítani.

Duisburg, Németország

A megoldásokat a problémákra nem kizárólagosan csak a leírt dokumentumokban lehet megtalálni. Tapasztalataink szerint, a személyes kapcsolatok során sikerül igazán megérteni az egyes résztvevők egyedi szerepét a projekteknél. Új pénzügyi eszközt hozunk létre: mikrohitelket biztosítunk a helyi vállalkozásoknak.

7. MELYEK A PROJEKTPARTNEREK ÁLTAL KIDOLGOZOTT KONKRÉT MEGOLDÁSOK?

Minden partnernek más és más problémákkal és tapasztalatokkal kellett szembekerülnie a Helyi Akciótervek kidolgozásának folyamata során, a fejlesztések keretfeltételei a földrajzi- társadalmi-gazdasági térben jelentősen különböztek egymástól (észak-dél, kelet-nyugat, centrum-periféria kettősségek stb.). Azonban minden partner számára pozitív tapasztalattal bírt az általuk felállított Helyi Támogatói Csoportok szerepének megítélése. Kiemelten az egyes beavatkozási területeket (társadalmi csoportokat) érintő előítéletek és sztereotípiák leküzdésében nyújtottak ezek nagy segítséget. A partnerek megtanulták kihasználni a fejlesztésekben érdekelt, egymástól eltérő célokkal rendelkező felek a hátrányos helyzetű városrészek és azok fizikai megjelenésének javítását szolgáló szemléletmódjából származó lehetőségeket.

Kőbánya

(Városfelújítás a Pongrác lakótelepen): A RegGov nemzetközi tapasztalatcsere program hasznos segítséget nyújtott a Helyi Cselekvési Terv kidolgozásában. A Helyi Cselekvési Terv kidolgozásokor figyelembe vettük a RegGov találkozók elhangzott ajánlásokat, mert beláttuk, hogy érdekesebb egy

komplex szociális városmegújítási programot kidolgozni, mint egy „szokványos” városfelújítási projektet készíteni.

A Helyi Cselekvési Terv készítésének későbbi fázisaiban a klaszter tanácskozások értékes ötleteket adtak, hogy ellenőrizni tudjuk saját ötleteink sikerességét. Például a partner városok megerősítettek minket abban, hogy a helyi lakosok szemszögéből aggályos kábítószer-rehabilitációs központ hosszútávon kihelyezhető a beavatkozási területen kívülre is. Fokozatosan kialakítottunk egy információs együttműködési hálózatot a magyarországi RegGov partner várossal, Nyíregyházával. Azt tervezzük, hogy látogatást teszünk Nyíregyházára és a többi partnerhez is, hogy élőben láthassuk az általuk elért eredményeket és a kihívásokat, melyekkel meg kell küzdeniük.

8. ELÉRHETŐ EREDMÉNYEK

Zárójelentés:

http://urbact.eu/fileadmin/Projects/Reg_Gov/documents_media/Reggov_finalreport_web.pdf

Helyi Akcióterv a lepusztult városrészek megújításáért, 2011. április:

<http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/reg-gov/our-outputs>

Brosúra: A szociálisan integratív városok fejlesztési perspektívái, 2011. május:

http://urbact.eu/fileadmin/Projects/Reg_Gov/outputs_media/Handbook_Sustainment.pdf

Szakértői cikkek, tanulmányok:

PETRA POTZ (2011): A magánszektor szerepe a partnerségen alapuló fejlesztésekben. URBACT, Párizs, online publikáció

http://urbact.eu/fileadmin/general_library/Private_actors.pdf

PETRA POTZ (2011): Gyakorlati kézikönyv a városok és régiók számára. Összefoglaló a közös munka keretében - négy tematikus csoport: regionális együttműködés, magántőke bevonása, a roma integráció, városszintű monitoring és értékelés

http://urbact.eu/fileadmin/Projects/Reg_Gov/documents_media/RegGov_Cluster_Manual.pdf

PETRA POTZ (2011): Téma kézikönyv- szemináriumi jelentések. Három tematikus szeminárium összefoglalása.

http://urbact.eu/fileadmin/Projects/Reg_Gov/documents_media/RegGov_Thematic_Manual.pdf